

Sociálny systém SR

Návrh riešenia hlavných nedostatkov

Radovan Ďurana
INESS

„Súkromné príspevky na charitu boli v Spojených štátoch amerických v roku 2000 691 USD, vo Veľkej Británii 141 USD a v Európe 57 USD na osobu.“
Alberto Alesina: “The welfarestate in the US and Europe: why so different?”

- Slovenský sociálny systém
- Nedostatky a problémy sociálneho systému
- Návrhy riešení nedostatkov sociálneho systému

Čo je sociálny systém ?

Skupina sociálnych udalostí alebo rizík,
pre ktoré sú mobilizované príslušné
politické a administratívne aparáty

alebo

Ochrana jednotlivca pred hmotnou núdzou

Inšpirácie sociálneho systému

- Angloamerický model

Vychádza z princípov minimálnej sociálnej podpory a jeho cieľom je hlavne solidarita s občanmi v reálnej hmotnej núdzi

- Nemecký model

Vychádza z povinného sociálneho poistenia pracujúcich, vysoká miera zásluhovosti

- Škandinávsky model

Všetci občania sú zaopatrení voči sociálnym rizikám nezávisle od výšky svojich zárobkov

Slovenský sociálny systém

- Definícia cieľov ?

Na Slovensku chýba.

Podobné definície neumožňujú hodnotiť efektivitu sociálneho systému:

EÚ: „Ľudia žijú v chudobe, ak ich príjem a iné zdroje sú natoľko nedostatočné, že im neumožňujú dosiahnuť takú životnú úroveň, ktorá je akceptovateľná v spoločnosti, v ktorej žijú.

Slovenský sociálny systém v roku 2007

Starobné poistenie 104,6 mld **+9,5%**

Lôžková

Invalidné poistenie 24,6 mld **+24,2%**

Sociálna poisťovňa 142,8 mld⁴ **+10,4%**

Nemocenské dávky 5,5 mld **+3,8%**

Správny fond poisťovne 3,5 mld **+12,4%**

Poistenie v nezamestnanosti 2,6 mld **-30,8%**

Garančné poistenie 1,0 mld **-1,7%**

Úrazové poistenie 1,0 mld **+26,5%**

195 mld SK
Je to všetko?

Pomoc v hmotnej núdzi 9,1 mld **+3,3%**

Prídavok na dieťa 8,4 mld **-8,9%**

Rodičovský príspevok 7,4 mld **+5,4%**

Ministerstvo práce, soc. vecí a rodiny 51,8 mld **+5,9%**

Pomoc zdravotne postihnutým 5,8 mld **+0,1%**

Štátom platené poistné za osoby starajúce sa o dieťa 6,6 mld **+33,5%**

Aktívna politika trhu práce a zvýšenie zamestnateľnosti 5,6 mld **+21,0%**

Administratívne náklady spojené so správou dávok 4,1 mld **-0,7%**

Starostlivosť o ohrozené deti 1,9 mld **+10,9%**

Slovenský sociálny systém 2007

Sociálna poisťovňa a zdravotné poisťovne 232,5 mld

Štátny rozpočet (bez transferov z EÚ)

- Ministerstvo práce a sociálnych vecí 47,8 mld
- Ministerstva školstva 50,7 mld
- Ministerstvo poľnohospodárstva 10,6 mld
- Ministerstvo výstavby a reg. rozvoja 7,5 mld
- Ministerstvo dopravy – dotácie osobnej prepravy 4 mld
- Ministerstvo hospodárstva 5,7 mld
- Ministerstvo kultúry 4,0 mld
- ???

- **Celkové výdavky 363 mld (každá piata koruna HDP)**

Plní sociálny systém svoje úlohy?

- Občanom v hmotnej núdzi (181 tis.) ide iba 4% zdrojov
- 16% zdravotne postihnutým
- Kde končí zvyšných 80%?
- 15 000 zamestnancov (SP, MPSVR, UPSVR)
- Minú na svoju činnosť takmer 10% prerozdeľovaných zdrojov
- 77 druhov dávok

Nedostatky sociálneho systému

- Sociálny systém nemá jasné ciele, koncepciu, priority
- Nie je možné hodnotiť efektivitu
- Vysoká miera zásluhovosti – imitácia poistenia, patrí súkromnej sfére
- Prílišná komplikovanosť – 77 dávok, často paralelných, vysoké admin. náklady
- Nízka miera adresnosti
- Deficit dôchodkového poistenia
- Demogranty

Demogranty = Zbytočné presúvanie peňazí

Prídavky na deti 8,4 mld

Rodičovský príspevok 7,4 mld

Návrhy riešení nedostatkov

Definícia cieľov a princípov:

- Úlohou sociálneho systému je prerozdelenie minimálne nutného množstva prostriedkov občanom, ktorí sa dostali do stavu hmotnej núdze
- Kde existuje komerčná (súkromná) alternatíva, nie je miesto pre štát
- Adresnosť a zverejnenie – sociálne dávky môžu čerpať len tí, ktorí to potrebujú

Návrhy riešení nedostatkov

Sociálne poistenie

- Zrušenie fondov nezamestnanosti, úrazového poistenia, nemocenského poistenia a garančného poistenia
- Zlúčenie odvodov zamestnanca a zamestnávateľa
- Odstránenie zásluhovosti zo systému starobného poistenia
- Zmena valorizačného vzorca

Návrhy riešení nedostatkov

Sociálna politika a pomoc

Obmedzenie výdavkov prostredníctvom:

- Zavedenia testu príjmov a majetku
- Obmedzenie duplicity v dávkach
- Transformácia prídavkov na deti na daňový bonus
- Zrušenie nesystémových dávok
- Zameranie na zabezpečenie základnej solidarity

Zhrnutie

- Sociálny systém je rozsiahly a nákladný
- Narúša prirodzené spoločenské vzťahy
- Obmedzuje blahobyť občanov
- Vyžaduje výrazné škrty

radovan.durana@iness.sk